

179. Bijbelstudie over HET ONRECHT HA'AVEL העוול

Heeft u ooit persoonlijk te maken gehad met onrechtvaardige behandeling waardoor u zich flink gekwetst voelde of bent u er getuige van geweest dat iemand anders onrecht is aangedaan? Ik weet vrijwel zeker dat uw antwoord daarop "ja" is. Natuurlijk worden wij allen iedere dag met situaties geconfronteerd die tegen ons rechtvaardigheidsgevoel ingaan, want onrecht is van alle tijden en alle plaatsen. Je hoeft alleen maar naar het nieuwsoverzicht op de sociale media of naar het journaal op de televisie te kijken of de krant op te slaan en je zit je al blauw te ergeren van het onrecht dat je daar tegen komt. Als gelovigen vinden wij de eenzijdige berichtgeving van de mainstream media ten aanzien van het conflict in het Midden Oosten heel erg. Over de maandelijks en soms wekelijkse aanslagen op Israëliische burgers met vuurballons, messen, stenen, en auto's die op groepen mensen inrijden en de vele raketten die nog steeds dagelijks vanuit de Gazastrook op Israëliische dorpen worden afgevuurd, zwijgen ze in alle toonaarden, maar zodra de Israëli's iets terugdoen heeft het opeens wel nieuwswaarde en wordt de schuld in hun schoenen gestopt. Dat is niet alleen onrechtvaardig, maar zelfs heel gemeen!

Ook is het ten hemel schreiend, hoe er door de Europese Unie en individuele lidstaten zoals Nederland en Duitsland vele miljoenen euro's aan gemeenschapsgeld op een wijze besteed worden die door grote delen van de bevolking niet begrepen wordt terwijl er te weinig geld is voor de bejaarden, de zieken en de behoeftigen. In mijn eigen geboorteland Duitsland moeten oudere en zieke mensen uit de vuilnisbak eten en lege flessen inzamelen om van het statiegeld hun dure medicijnen te kunnen betalen, want met hun pensioen of hun uitkering kunnen ze niet rondkomen. Ik heb het met mijn eigen ogen gezien en velen gesproken die dat is overkomen. Er is zo veel onrecht in de wereld.

De rijken worden steeds rijker en de armen worden steeds armer. Dat was al in Bijbelse tijden zo, maar in de laatste helft van de vorige eeuw leek het althans in Europa een stuk eerlijker te zijn geworden dan voorheen. De kloof tussen arm en rijk was toen veel kleiner dan in al die jaren daarvoor. Er waren goede sociale voorzieningen, volop werkgelegenheid, subsidies en studiebeurzen waardoor een ieder de kans had om een goede opleiding te volgen. Daar is nu niet meer veel van over. Het lijkt alsof alles teruggedraaid wordt. De aow-leeftijd wordt steeds verder verhoogd, uitkeringen en pensioenen gekort, werknemers in toenemende mate uitgebuit en onderbetaald, door nul-uren-contracten en zogenaamde min/max-contracten van zekerheid beroofd terwijl de inkomsten van de elite in het bedrijfsleven en in de politiek steeds verder stijgen. Als bedrijven moeten sluiten of reorganiseren omdat het slecht gaat, dan krijgen de mensen op de werkvloer, die juist hun werk altijd goed gedaan hebben, de hardste klappen te verduren, moeten uren inleveren of worden zelfs ontslagen, waardoor ze met hun baan ook hun inkomen en verdere pensioensopbouw kwijtraken. De directeuren daarentegen, die de teloorgang van het bedrijf door mismanagement vaak zelf veroorzaakt hebben, krijgen echter nog een dikke bonus mee. Dat is toch niet eerlijk? Of politici, die de kiezers van alles beloven, maar daar niets van menen en het ene zeggen, maar het andere doen. Het lijkt soms alsof de politici niet weten of niet willen weten wat er onder hun achterban leeft. Vooral in landen buiten Europa is de kloof tussen arm en rijk en de uitbuiting en onderdrukking van het volk door het regime vaak heel duidelijk zichtbaar.

Dit zijn enkele voorbeelden van onrecht, die we dagelijks in het nieuws tegen komen. Toch niet alleen via de media worden wij met onrecht geconfronteerd, maar ook van dichtbij, in ons eigen leven en in het leven van ons gezin en onze vrienden is dit het geval. Onterechte straf of dat er iemand anders wordt voorgetrokken op school of op het werk wordt als onrechtvaardig ervaren. Onterechte berispingen door leidinggevenden of onterechte beschuldigingen door collega's of cliënten zijn ook erg pijnlijk en oneerlijk. Of wat ook heel erg is: onterecht ontslag! En wat dacht u van mensen die voordringen in de supermarkt of bij een loket en daar zonder daarop aangesproken te zijn ook nog netjes bediend worden? Ook dat is onrechtvaardig! Zo

kan ik nog wel even doorgaan. Kortom, bijna iedereen heeft in zijn leven wel eens de ene of andere vorm van onrecht ervaren. Onrecht is iets wat je gewoon overkomt, al vraag je daar niet om. Meestal wordt het onrecht veroorzaakt door een ander, maar daar hoeft niet altijd een direct aanwijsbare dader bij te zijn. Soms kan ook de toeval iemand meedogenloos treffen, als hij op het verkeerde tijdstip op de verkeerde plek was. Ook het verliezen van een dierbare, een tegenslag of een ziekte kan als onrecht ervaren worden.

Iedere keer als ons onrecht overkomt, voelen we een emotionele pijn en hebben we te maken met gekwetste gevoelens, boosheid en wantrouwen, want onrecht ondermijnt relaties in de privésfeer, op de werkvloer, bij instanties en zelfs in de gemeente. Het geeft een gevoel van machteloosheid en rechteloosheid. Sh'lomo [Salomo] herkende dit en schreef hierover: *“Voorts aanschouwde ik onder de zon de plaats des rechts: daar heerste het onrecht; en de plaats der gerechtigheid: daar heerste het onrecht.”* (קהלת Qohelet [Prediker] 3:16, NBG). De vraag is dan ook: hoe kunnen wij als gelovigen met onrecht omgaan? Het antwoord op deze vraag geeft Sh'lomo in vers 17: *“Ik zei bij mezelf: G'd spreekt recht over wie rechtvaardig en wie onrechtvaardig is. Voor alles, voor wat dan ook, is er een tijd.”* (Groot Nieuws Bijbel). Met andere woorden: de Eeuwige ziet het ook, dat ons onrecht wordt aangedaan, en Hij haat onrecht! Wij hoeven dus zelf geen wraak te nemen of ruzie te maken met degenen die ons onrechtvaardig behandelen. Zij krijgen hun vergelding daarvoor heus wel. Dat hoeven wij niet te doen, maar kunnen we rustig aan de Eeuwige overlaten, die hen aan Zijn rechtvaardig oordeel zal onderwerpen: *“Want ieder die deze dingen doet, ieder die onrecht doet, is de Eeuwige, uw G'd een gruwel!”* (דברים D'varim [Deuteronomium] 25:16, NBG).

Wat is onrecht?

Onrecht, onrechtvaardigheid en ongerechtigheid zijn volgens de naslagwerken synoniemen van elkaar, maar de Bijbel maakt daarin toch een onderscheid. Het woord 'ongerechtigheid' heeft in de Bijbel doorgaans de betekenis van 'zonde' in algemene zin, terwijl het woord 'onrecht' of 'onrechtvaardigheid' specifiek wordt toegepast op een behandeling, die iemand letterlijk onrecht aandoet, iemand benadeeld, iemand tekortdoet, of een toestand die onrecht inhoudt. Kortom, onrecht is alles wat onrechtvaardig, onbillijk, onredelijk en onterecht is.

Onrechtvaardigheid staat dan ook lijnrecht tegenover de rechtvaardigheid en het doen van onrecht is dus het tegenovergestelde van datgene wat de Eeuwige van ons vraagt en verwacht. Aan welke maatstaf voor rechtvaardigheid zouden wij als gelovigen dan moeten voldoen? Aan de Tora natuurlijk, want daarin staat heel gedetailleerd beschreven wat rechtvaardig en wat onrechtvaardig is. Toch let op: het is niet voldoende om de Tora te kennen, maar men moet daar ook naar leven zoals Sha'ul [Paulus] schrijft: *“Want niet de hoorders der Wet zijn rechtvaardig bij G'd, maar de daders der Wet zullen gerechtvaardigd worden.”* (Romeinen 2:13, NBG). Nieuwe Bijbelvertaling: *“Niet wie de Wet slechts aanhoort zal voor G'd rechtvaardig zijn, maar wie de Wet naleeft!”* In יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 33:18-19 zegt de Eeuwige: *“Wanneer een rechtvaardige zich van zijn rechtvaardige wandel afkeert en onrecht doet, dan zal hij daardoor sterven. Doch wanneer een g'ddeloze zich van zijn g'ddeloosheid bekeert en naar recht en gerechtigheid handelt, dan zal hij daarom leven.”* (NBG).

Voorbeelden uit de Bijbel

De TeNaCH (O.T.) en B'rit haChadasha (N.T.) bevatten talrijke voorbeelden van mensen die onrecht hebben geleden alsook van mensen die anderen onrecht hebben aangedaan. Fictieve voorbeelden zoals de gelijkenissen van de onrechtvaardige rentmeester, de onrechtvaardige rechter en de onrechtvaardige pachters, maar ook concrete voorbeelden zoals o.a. de vrouw van Potifar, die Yosef [Jozef] ten onrechte beschuldigde van immorele avances. Van hem kunnen we veel leren hoe hij met al het onrecht omging, dat hem werd aangedaan. Het begon er al mee dat zijn eigen broers deze onschuldige jongen wilden vermoorden omdat ze jaloers op hem waren. Toen ze daarvan afzagen door toedoen van R'uven [Ruben] en omdat ze er meer baat bij zouden hebben als ze hem als slaaf verkochten kwam hij in Egypte terecht. Maar de Eeuwige stond Yosef terzijde zodat hij daar geen harde slavenarbeid hoefde te verrichten, maar in het huis van de vooraanstaande Potifar werd aangesteld als persoonlijke bediende,

want nergens lezen wij iets over wrok of bitterheid die Yosef tegenover zijn onrechtvaardige broers zou koesteren. En omdat de Eeuwige de huishouding van Potifar zegende evenals zijn vee en oogst omwille van Yosef, liet hij de gang van zaken in zijn huis aan hem over en gaf hem het beheer over alles wat hij bezat. En toen werd Yosef opnieuw geconfronteerd met groot onrecht, dat hem werd aangedaan:

“Yosef [Jozef] was intussen echter een knappe, aantrekkelijke jongeman geworden. In die tijd liet Potiferas vrouw haar oog op Yosef vallen en zij vroeg hem of hij met haar naar bed wilde gaan. Maar Yosef weigerde met de woorden: Mijn meester heeft mij zijn hele huishouding toevertrouwd; ik heb hier eigenlijk net zoveel te zeggen als hij. Hij heeft mij niets geweigerd, uitgezonderd u, omdat u zijn vrouw bent. Hoe kan ik dan zoiets slechts doen? Bovendien zou het een grote zonde tegen G'd zijn! Maar zij bleef aandringen, elke dag weer. Ook al luisterde hij niet en ontliep hij haar zoveel mogelijk, het hielp niet. Op een dag was hij binnenshuis aan het werk –er was niemand in de buurt- toen zij weer bij hem kwam. Zij greep hem bij de mouw en eiste: Ga met me naar bed! Hij rukte zich los, maar daarbij gleed zijn mantel (bovenkleed) af. Hij rende het huis uit en zij bleef achter met zijn mantel in haar handen. Toen begon ze te gillen! Tegen de mannen die op haar gegil afkwamen, schreeuwde ze hysterisch: Mijn man heeft die Hebreeuwse slaaf gekocht om ons te beledigen! Hij probeerde mij te verkrachten, maar toen ik begon te schreeuwen, sloeg hij op de vlucht. Kijk maar, hij heeft zijn mantel in de haast vergeten. Ze hield de mantel bij zich en toen haar man die avond thuiskwam, vertelde zij hem haar verhaal: Die Hebreeuwse slaaf, die je hier hebt rondlopen, probeerde mij te verkrachten! Hij is er vandoor gegaan toen ik schreeuwde. Maar hij heeft zijn mantel achtergelaten. Haar man was woest toen hij het verhaal hoorde. Hij gooide Yosef in de gevangenis, waar alle andere gevangenen van Farao ook in de ketens zaten.” (בראשית B'reshit [Genesis] 39:6-20, Het Boek). Zo kwam Yosef onschuldig in de gevangenis terecht.

Toch liet hij niet toe dat het onrecht, dat hem door deze vrouw werd aangedaan, zijn geloof en vertrouwen in de Eeuwige ondermijnde. Men zou eigenlijk verwachten dat Yosef wraak genomen zou hebben nadat hij naast de Farao de machtigste man in Egypte was geworden en de vrouw van Potifar had laten oppakken en berechten voor haar valse beschuldiging. Maar daar lezen we helemaal niets over. Misschien had Potifar zijn vrouw zelf wel gestraft toen hij te horen kreeg wat zij gedaan had, maar ook dat staat nergens in de tekst. Waarschijnlijk had Yosef het haar al lang vergeven zoals hij ook zijn broers vergaf omdat hij wist, dat al het onrecht dat hem werd aangedaan, door de Eeuwige uiteindelijk ten goede werd gebruikt. Toch waarom liet de Eeuwige dit onrecht überhaupt toe? Kon Hij Zijn doel dan niet op een andere manier bereiken dan via de lijdensweg van een onschuldige? Menselijk gesproken zouden wij daar wel de voorkeur aan geven, maar wij zien vanuit ons standpunt slechts een klein gedeelte van het geheel. Wij kunnen ons niet verplaatsen in de denkwijze van de Eeuwige, die Zijn eigen Zoon de straf of Zich liet nemen, die wij verdiend hadden voor onze ongerechtigheden: *“Want Mijn gedachten zijn niet uw gedachten en uw wegen zijn niet Mijn wegen luidt het woord van de Eeuwige. Want zoals de hemelen hoger zijn dan de aarde, zo zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen en Mijn gedachten dan uw gedachten.”* (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 55:8-9).

Yosef had het goed begrepen zoals hijzelf in de volgende teksten aan zijn broers uitlegt: *“Ik ben Yosef [Jozef], jullie broer, die jullie naar Egypte verkochten! Verwijt het jezelf niet, want G'd had er een bedoeling mee! Hij stuurde mij vooruit, zodat ik jullie levens kon redden. Deze twee jaren hongersnood zullen er zeven worden en er zal noch geploegd, noch geoogst worden. G'd heeft mij hierheen gestuurd om jullie en jullie gezinnen in leven te houden, zodat jullie kunnen uitgroeien tot een groot volk. Ja, G'd stuurde mij hierheen, niet jullie! Hij heeft mij adviseur van Farao en heerser over diens hele rijk gemaakt. Ik bestuur het hele land Egypte! ... Maar nu hun vader dood was, werden de broers bang. Nu zal Yosef ons alles betaald zetten wat wij hem hebben aangedaan, meenden zij. Daarom stuurden zij hem de boodschap: Voor hij stierf, zei vader ons dat wij jou moesten zeggen dat je ons moest vergeven wat wij je hebben aangedaan. Als dienaren van de G'd van je vader smeken wij je ons te vergeven! Toen Yosef dit hoorde, kromp hij ineem en huilde. Zijn broers kwamen naar hem toe, vielen voor hem neer en zeiden: Wij zijn je slaven! Maar Yosef gaf als antwoord: Jullie hoeven toch niet bang voor mij te zijn. Ben ik soms G'd dat ik jullie kan veroordelen en bestraffen? Ik geloof dat G'd jullie slechte bedoelingen heeft omgebogen tot iets goeds, want Hij heeft mij deze hoge positie gegeven, zodat ik de levens van vele mensen kon redden. Nee, wees maar niet bang! Ik zal voor jullie en*

jullie gezinnen zorgen. Zo stelde hij zijn broers gerust en gaf hun weer moed." (בראשית) B'reshit [Genesis] 45:4-8 en 50:15-21, Het Boek).

Deze houding van Yosef kan ons in bepaalde situaties als voorbeeld dienen hoe wij als gelovigen met onrecht behoren om te gaan, dat ons wordt aangedaan. Ik zeg heel bewust "in bepaalde situaties", want niet alle omstandigheden zijn vergelijkbaar met die van Yosef. Soms heeft G'd daar inderdaad een bedoeling mee waarom hij het toeliet, maar niet altijd. Soms heeft Hij inderdaad alles ten goede gekeerd als mensen het slechtste met ons voor hadden, maar niet altijd. Soms heeft Hij het kwaad dat mensen tegen ons in de zin hadden omgebogen tot iets goeds, maar niet altijd. In het verhaal van Yosef toonden de broers oprechte spijt, maar in het dagelijkse leven is dat doorgaans niet het geval. Hoe moeten we dan reageren? Wel, als wij er getuige van zijn dat medemensen onrechtvaardig behandeld worden behoren wij het uiteraard voor hen op te nemen als wij daartoe de mogelijkheid hebben. En zo behoren ook onze broeders en zusters het voor ons op te nemen als zij zien dat ons onrecht aangedaan wordt. Dat lijkt mij wel vanzelfsprekend. Niet met de vuist natuurlijk en ook niet met scheldpartijen, maar met goede argumenten.

En als wijzelf persoonlijk met onrecht worden geconfronteerd, dan mogen wij het voorbeeld van Yeshua volgen en het overgeven aan Hem, die rechtvaardig oordeelt. Hij zal het vergelden wat ons is aangedaan, dat hoeven wij niet te doen. Petrus schrijft: *"Een gelovige mag blij zijn als hij ten onrechte een slechte behandeling moet ondergaan, omdat hij voor G'd een zuiver geweten wil houden. Als u geduldig de straf voor uw misdaden ondergaat, is dat natuurlijk geen verdienste, maar als u goed doet en dan geduldig het onrecht verdraagt dat u wordt aangedaan, zult u daardoor de genade van G'd ervaren. Al dit lijden hoort bij het leven waartoe G'd ons geroepen heeft. De Mashiaח [Christus], die voor u geleden heeft, is het voorbeeld dat u moet volgen; en in Zijn voetstappen moet u treden. Hij deed geen kwaad en zei nooit iets wat niet waar was. Als Hij beledigd werd, zei Hij niets lelijks terug. Als de mensen Hem pijn deden, dreigde Hij niet het hun betaald te zetten. Hij liet het allemaal over aan G'd, die rechtvaardig oordeelt!"* (1 Petrus 2:19-23, Het Boek).

Waarom de Eeuwige soms onrecht toelaat

De aanhangers van het welvaartsevangelie ofwel de successtheologie, die in een grote mate van materiële rijkdom, zakelijk succes en persoonlijke voorspoed geloven, zijn van mening, dat de ware gelovigen gevrijwaard blijven van onrecht en tegenspoed. Dit is echter een dwaalleer, want de Bijbel leert ons juist het tegenovergestelde.

Wat de materiële rijkdom betreft zegt Yeshua heel duidelijk: *"Voor een rijke is het bijna onmogelijk om in het Koninkrijk van de hemelen te komen. Je kunt zeggen dat het voor een kameel gemakkelijker is om door het oog van een naald te gaan dan voor een rijke om in het Koninkrijk van G'd te komen!"* (מתתיהו) Matit'yahu [Mattheüs] 19:23-24, Het Boek). Hij roept de rijken in vers 21 op, afstand te nemen van hun rijkdom en hun geld aan de armen te geven als ze Hem willen volgen. De Schrift leert ons, eenvoudig te leven en tevreden te zijn met voedsel, kleding en onderdak (1 Timoteüs 6:8).

En wat de bewering betreft, dat de ware gelovigen geen onrecht en tegenspoed in hun leven hoeven te ervaren, zegt Yeshua eveneens het tegenovergestelde, namelijk dat het zowel wat zegeningen en voorspoed alsook wat onrecht, ziekte, armoede, en andere ellende helemaal niets uitmaakt of men nu gelovig of ongelovig, goed of slecht is: *"Want G'd laat Zijn zon opgaan over slechte en goede mensen en Hij laat het regenen voor rechtvaardigen en onrechtvaardigen!"* (מתתיהו) Matit'yahu [Mattheüs] 5:45, Groot Nieuws Bijbel).

Sh'lomo [Salomo] kwam eveneens tot deze conclusie: *"Iedereen overkomt hetzelfde: of men nu rechtvaardig is of onrechtvaardig, of men nu goed en onkreukbaar is of slecht, of men nu offers brengt of niet. Het vergaat een goed mens net zoals een slecht mens en iemand die al te gemakkelijk een eed aflegt overkomt hetzelfde als iemand die geen eed durft af te leggen. Dat is het verschrikkelijke bij alles wat in dit leven gebeurt: iedereen overkomt hetzelfde!"* (קהלת) Qohelet [Prediker] 9:2-3, Groot Nieuws Bijbel). Het lijkt niet eerlijk dat iedereen met dezelfde ervaringen te maken krijgt en velen vragen zich dan ook af waarom de gelovigen daarvan niet gevrijwaard worden, waarom ook gelovigen zoveel onrecht en lijden in hun leven ervaren. Wel,

ik denk dat dit een louteringsproces is. De Eeuwige laat soms toe dat ons onrecht overkomt omdat Hij wil zien hoe wij daarmee omgaan en hoe wij daarop reageren. Gaan we van ons afbijten, met gelijke munt terugbetalen en zelf voor onze rechten opkomen of zoeken we onze steun bij Hem? Sh'lomo laat ons in zijn boek Prediker zien, dat elk mens zich van de Eeuwige afhankelijk moet opstellen en zich aan Hem moet onderwerpen, want een ieder zal naar zijn daden geoordeeld worden: *“Over de rechtvaardige en de onrechtvaardige zal G'd gericht oefenen, want er is voor elke zaak en voor elk werk een bestemde tijd!”* (קהלת Qohelet [Prediker] 3:17, NBG) en: *“Na alles wat hier gezegd is, valt er alleen nog dit te zeggen: heb ontzag voor G'd en onderhoud Zijn geboden! Daar komt het voor de mens op aan. Want G'd zal oordelen over alles wat je doet, zelfs over wat verborgen blijft, of het nu goed was of slecht.”* (קהלת Qohelet [Prediker] 12:13-14, Groot Nieuws Bijbel). Yeshua zegt: *“Ik zal samen met Mijn engelen komen in de schitterende heerlijkheid van Mijn Vader om iedereen te oordelen naar zijn daden!”* (מתתיהו Matit'yahu [Mattheüs] 16:27, Het Boek).

Onrecht verleidt soms tot afgunst

Wij moeten wel uitkijken dat wij niet afgunstig worden op onrechtvaardige mensen, die zichzelf door middel van een vlotte babbel, oneerlijke praktijken en uitbuiting ten koste van anderen verrijkt hebben en het daardoor financieel beter hebben dan wij. Daar hoeven we echt niet jaloers op te zijn en zeker niet hun voorbeeld volgen. We kunnen beter arm zijn en onze boterham op een eerlijke wijze verdienen dan rijk over de rug van een ander.

Sh'lomo [Salomo] schrijft: *“Beter een schamel bezit, rechtvaardig verworven, dan een grote rijkdom, verkregen door onrecht!”* (משלי Mish'lei [Spreeken] 16:8, NBV). Groot Nieuws Bijbel: *“Beter arm en eerlijk, dan rijk en misdadig!”* NBG: *“Beter een weinig met gerechtigheid, dan grote inkomsten met onrecht.”* Het Boek: *“Beter weinig, maar met oprechtheid, dan oneerlijk verkregen rijkdom!”* Bovendien wil het hebben van oneerlijk verkregen rijkdom nog niet zeggen, dat die oplichter een rustig leventje leidt, want: *“Een oneerlijk mens brengt onrust in zijn eigen huis, maar wie smeergeld haat, zal leven.”* (משלי Mish'lei [Spreeken] 15:27, Het Boek).

De psalmist zegt: *“Wees niet jaloers op mensen zonder G'd, benijd nooit wie onrecht doen. Want ze verdwijnen, zo snel als het gras verdort, zo snel als onkruid verwelkt. Vertrouw op de Eeuwige en doe het goede, blijf Hem trouw, dan wordt het land je nooit ontnomen. Zoek je vreugde bij de Eeuwige, dan vervult Hij iedere wens. Leg je leven in Zijn handen, vertrouw op Hem, Hij stelt je niet teleur. Hij zal het voor je opnemen, Hij zal je recht doen; je zult stralen als het morgenlicht, als de zon midden op de dag. Wees stil en wacht, wees stil voor de Eeuwige. Wees niet jaloers op wie in het leven slagen, op wie hun boze plannen zien lukken. Wees niet jaloers, pas op voor woede, verbittering, dat brengt alleen maar ellende. Wie uitzien naar de Eeuwige zullen het land bezitten, maar mensen zonder G'd gaan ten gronde. Nog even en ze zijn verdwenen, nog even en je ziet ze niet meer. Maar wie nu in verdrukking leven zullen het land bezitten, volop zullen zij ervan genieten! ... Beter één arm mens die eerlijk is, dan veel rijken die slecht zijn. Want de Eeuwige breekt de macht van de slechten, maar de eerlijke mensen is Hij tot steun!”* (תהלים Tehilim [Psalmen] 37:1-11 en 16-17, Groot Nieuws Bijbel). *“Of weet jij niet, dat onrechtvaardigen het Koninkrijk G'ds niet beërven zullen?”* (1 Korinthiërs 6:9).

Hoe gaan wij als gelovigen om met onrecht?

Wij weten dat wij in een onrechtvaardige wereld leven en dat wij met onrecht te maken hebben zolang wij in het fysieke lichaam zijn. Vaak zien wij het onrecht om ons heen, maar soms zijn ook wij slachtoffer van onrecht. Dan voelen we de woede in ons opkomen en hebben de neiging daarop te reageren, maar dat is best lastig. Hoe gaan we als gelovigen daarmee om zonder dat het ons nog bozer maakt, ons te verzondigen of zelfs verbitterd raken. We hebben al gezien hoe Yosef [Jozef] daarmee omging en hoe Petrus de gelovigen erop wees, op Yeshua te zien als zij ten onrechte een slechte behandeling moeten ondergaan, want Hij is ons voorgegaan en wij worden opgeroepen Hem daarin na te volgen.

Wij kennen allemaal het lijdensverhaal, maar ik wil in het kader van het omgaan met onrecht weer even het proces tegen Yeshua na Zijn arrestatie onder uw aandacht brengen. Dat deze

rechtszaak onfair en dus onwettig was is duidelijk, want de rechters waren partijdig en de getuigen waren omgekocht: *“De hogepriesters en het hele Sanhedrin probeerden een valse getuigenverklaring tegen Yeshua te laten afleggen op grond waarvan ze Hem ter dood zouden kunnen veroordelen, maar ze vonden er geen, hoewel zich vele valse getuigen meldden. Ten slotte meldden er zich twee die zeiden: Die man heeft gezegd: Ik kan de tempel van G'd afbreken en in drie dagen weer opbouwen.”* (מתת'יהו Matit'yahu [Mattheüs] 26:59-61, NBV).

“De hogepriesters en het hele Sanhedrin probeerden iemand een getuigenverklaring tegen Yeshua te laten afleggen op grond waarvan ze Hem ter dood konden veroordelen, maar dat lukte hun niet; want hoewel veel mensen een valse verklaring aflegden, waren de getuigenissen niet eensluidend. Toen kwamen er een paar met de volgende valse verklaring: We hebben Hem horen zeggen: Ik zal die door mensenhanden gemaakte tempel afbreken en in drie dagen een andere opbouwen die niet door mensenhanden gemaakt is. Maar ook op dit punt waren de getuigenverklaringen niet afdoende.” (Marcus 14:55-59, NBV).

Het feit, dat de rechters probeerden, iemand een valse getuigenverklaring tegen Yeshua te laten afleggen en het feit dat zich daadwerkelijk vele valse getuigen meldden, was niet alleen zeer onrechtvaardig tegenover Yeshua, maar was tevens een zware overtreding van de Tora.

Ten aanzien van de rechters staat immers geschreven: *“Gij zult bij het rechtspreken geen onrecht doen; gij zult de arme niet begunstigen en de aanzienlijke niet voortrekken: op rechtvaardige wijze zult gij uw naaste berechten.”* (ויקרא Vayiq'ra [Leviticus] 19:15, NBG). NBV: *“Wees niet partijdig wanneer je rechtspreekt. Trek onaanzienlijken niet voor en zie machthebbers niet naar de ogen. Spreek rechtvaardig recht over je naasten.”*

Ten aanzien van de valse getuigen zegt het negende gebod heel duidelijk: *“Leg over een ander geen valse getuigenis af!”* (Ex. 20:16 en Dt. 5:20). Ook zegt de Tora: *“Gij zult geen vals gerucht verbreiden; gij moogt de schuldige niet helpen als misdadig getuige. Gij zult de meerderheid in het kwade niet volgen, noch in een rechtsgeding getuigenis afleggen met de meerderheid mee, om het recht te buigen.”* (שמורת Sh'mot [Exodus] 23:1-2, NBG). NBV: *“Onthoud je van lasterlijke aantijgingen. Maak geen gemene zaak met een misdadiger door iemand vals te beschuldigen. Laat je er niet door de meerderheid toe overhalen iets onrechtvaardigs te doen en als je in een rechtszaak getuigt, verdraai het recht dan niet door je naar de meerderheid te richten.”* Yeshua kende de Tora maar al te goed en Hij wist als geen ander dat Zijn rechters en valse getuigen precies dat deden wat de Eeuwige nadrukkelijk verboden had en Hij wist ook dat juist zij het waren, die opgrond daarvan de doodstraf verdienden. Maar zei Hij dat ook tegen hen? Nee! Hij zei helemaal niets tegen Zijn aanklagers!

Yeshua liet het onrecht over Zich heenkomen en verdedigde zich niet. Hij werd niet alleen vals beschuldigd in een oneerlijk proces en onterecht ter dood veroordeeld terwijl Hij volledig onschuldig was, maar daarnaast ook nog in Zijn gezicht geslagen, bespuwd, gegeseld en met een doornenkroon gemarteld en bespot, en hoe reageerde Hij? In 1 Petrus 2:23 hebben wij gelezen: *“Schold men Hem uit, dan schold Hij niet terug. Deed men Hem leed, dan uitte Hij geen bedreigingen, maar vestigde Hij Zijn hoop op G'd, die rechtvaardig oordeelt!”* (Groot Nieuws Bijbel) en in vers 21 worden wij opgeroepen, Zijn voetsporen te volgen.

De Eeuwige laat het soms toe, dat wij onrechtvaardig behandeld worden zoals ook Daniël en zijn vrienden, Yosef, David, de sh'lichim [apostelen] en vele anderen in de Bijbel om te leren hoe we daar op de juiste wijze mee om moeten gaan.

Neem geen wraak en speel geen eigen rechter

De belangrijkste les die we daaruit kunnen leren is, dat wij als gelovigen geen wraak mogen nemen en vooral geen eigen rechter mogen spelen. Natuurlijk ervaar je vaak boosheid wanneer je onrecht wordt aangedaan en krijg je de neiging om wraak te nemen en het de ander betaald te zetten. Dat is heel menselijk, maar het is niet de oplossing van het probleem. Het is niet G'ds wil dat wij onrecht bestrijden door zelf onrecht te doen, want dat is namelijk meestal het gevolg van wraakacties. Kijk maar naar het geval van Dina, de dochter van Ya'aqov [Jacob]. Zij werd verkracht en van haar onschuld beroofd. Dat was heel erg en haar broers hadden het volste recht om daar boos over te zijn. Maar hun reactie daarop was vele malen erger, want in hun woede namen zij niet alleen wraak op de dader, maar ook op diens vader en alle mannen van hun stad, en dan ook nog op een slinkse, gemene wijze waar Ya'aqov zich later diep voor

schaamde toen hij het te horen kreeg. Wij kennen dit verhaal (בראשית B'reshit [Genesis] 34:1-31) uit de Parasha וישלח Vayishlach. Dit is dus een voorbeeld van hoe het niet moet, want de Eeuwige wil niet, dat wij het heft in eigen hand nemen en zelf wraak nemen voor het onrecht, dat ons wordt aangedaan. De wet van het land waarin wij leven schrijft ons voor, dat wij via de officiële weg moeten reageren op aangedaan onrecht door een klacht in te dienen of aangifte te doen en de Bijbel leert ons, ons beklag bij de Eeuwige te doen en de verdere afhandeling daarvan aan Hem over te laten.

Sh'lomo [Salomo] schreef in zijn wijsheid: *“Zeg niet dat u het onrecht zult wreken; wacht liever op de Eeuwige, Hij zal u bijstaan!”* (משלי Mish'lei [Spreuken] 20:22, Het Boek). Groot Nieuws Bijbel: *“Zeg nooit bij jezelf: Ik zal het hem betaald zetten! Vertrouw op de Eeuwige, Hij komt voor je op!”* In Romeinen 12:17-19 zegt Sha'ul [Paulus] eigenlijk precies hetzelfde: *“Als iemand u kwaad doet, zet het hem dan niet betaald. Doe liever iets goeds voor alle mensen. Probeer, voor zover het van u afhangt, met iedereen in vrede te leven. Neem nooit wraak, vrienden! Laat dat maar aan G'd over, want Hij heeft gezegd: Als er gestraft moet worden, doe ik dat! Ik zal het wel betaald zetten!”* En in vers 21: *“Geef het kwaad geen kans, maar overwin het door het goede te doen!”* (Het Boek).

Door op deze wijze met onrecht om te gaan vraagt de Eeuwige van ons, om in deze slechte wereld het verschil te maken door de vrede te zoeken en de wraak aan G'd over te laten. Om dat te kunnen doen hebben we de Ruach haQodesh [Heilige Geest] nodig, want anders lukt het ons niet. Maar de Ruach haQodesh kan alleen maar in ons wonen als wij ons aan G'ds Wet, de Tora onderwerpen zoals uit Romeinen 8:5-9 duidelijk blijkt: *“Wie zijn eigen zin doet, denkt en leeft alleen op het natuurlijke vlak. Maar wie zich door de Ruach haQodesh [Heilige Geest] laat leiden, denkt en leeft geestelijk. Het alleen maar doen van uw eigen zin leidt tenslotte tot de dood. Maar de kracht van de Heilige Geest brengt ons leven en vrede. Onze eigen zin gaat recht in tegen de wil van G'd! Hij onderwerpt zich niet aan G'ds Wet en kan dat ook niet. Mensen die alleen maar hun eigen zin doen, kunnen G'd dan ook niet tevreden stellen. Met u is het anders. U doet niet meer uw eigen zin, maar laat u leiden door de Geest; tenminste als de Geest van G'd in u woont!”* (Het Boek).

Als ons dus onrecht aangedaan wordt, dan mogen wij ons verdriet en onze boosheid in het gebed bij de Eeuwige brengen. We hoeven ons er niet meer druk om te maken dat degenen die onrecht begaan, op het eerste gezicht vrijuit zullen gaan, want zij krijgen hun straf heus wel, dat hoeven wij niet te doen! Wij vinden het onrecht niet leuk, maar de Eeuwige ook niet! Er staat immers geschreven: *“Want ieder die deze dingen doet, ieder die onrecht doet, is de Eeuwige, uw G'd een gruwel!”* (דברים D'varim [Deuteronomium] 25:16, NBG). En ook: *“Wee hem die zijn huis bouwt met ongerechtigheid, zijn opperzalen met onrecht; die zijn naaste voor niets laat werken, hem zijn loon niet geeft!”* (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 22:13, NBG). Dit gaat dus over werkgevers die hun personeel uitbuiten, hetgeen tegenwoordig op grote schaal gebeurt. Ook zij zullen hun straf niet ontlopen, want er is een Nederlandse gezegde: wat je zaait zal je oogsten. Deze oude boerenwijsheid is gebaseerd op de volgende Bijbelteksten: *“Naar ik gezien heb: wie onrecht ploegen en moeite zaaien, die maaien het.”* (איוב Iyov [Job] 4:8, NBG). *“Wie onrecht zaait, zal onheil oogsten; de stok waarmee hij sloeg, zal breken.”* (משלי Mish'lei [Spreuken] 22:8, Groot Nieuws Bijbel). *“Want wie onrecht doet, zal zijn onrecht terugontvangen, en er is geen aanzien des persoons.”* (Colossenzen 3:25).

Het oordeel over rechtvaardigen en onrechtvaardigen

We hebben zojuist gelezen, dat degenen die onrecht doen zullen oogsten wat ze gezaaid hebben en dat de Eeuwige het hen zal vergelden. Wanneer zullen zij het oogsten? Wanneer zal de Eeuwige het hen vergelden? Op de dag des Oordeels! Alles wat wij hier op aarde doen, het goede als het kwade, wordt door Hem gezien en op die dag in rekening gebracht. Yeshua heeft gezegd: *“Wie onrecht doet, hij doe nog meer onrecht; wie vuil is, hij worde nog vuiler; wie rechtvaardig is, hij bewijze nog meer rechtvaardigheid; wie heilig is, hij worde nog meer geheiligd. Zie, ik kom spoedig en mijn loon is bij Mij om een ieder te vergelden, naardat zijn werk is.”* (חזיון Chizayon [Openbaring] 22:11-12, NBG). Dus tot die tijd zullen we helaas nog in

toenemende mate geconfronteerd worden met onrecht, maar wij daarentegen hebben de taak om juist nog meer rechtvaardigheid te bewijzen. En juist de rechtvaardigheid van G'ds kinderen irriteert de onrechtvaardigen mateloos en zorgt ervoor, dat ze hen nog onrechtvaardiger zullen behandelen! Sha'ul [Paulus] schrijft: *“Ze zijn door en door onrechtvaardig en boosaardig, hebzuchtig en slecht! Ze zijn door en door afgunstig, moordzuchtig en twistziek, doortrapt en kwaadaardig. Ze roddelen en spreken kwaad, haten G'd zijn hoogmoedig, trots en verwaand. Ze zijn vindingsrijk in het kwaad, tonen geen ontzag voor hun ouders, zijn kortzichtig en trouweloos, zonder liefde en onbarmhartig. En hoewel ze het vonnis van G'd kennen en weten dat mensen die dergelijke dingen doen de dood verdienen, doen ze dit alles toch! Sterker nog, ze juichen het zelfs toe dat anderen het ook doen!”* (Romeinen 1:29-32, NBV).

Het zijn echter niet alleen ongelovigen die deze dingen doen, maar helaas ook gelovigen, want Sha'ul gaat verder in zijn brief aan de gelovigen in Rome: *“Natuurlijk, u veroordeelt dit alles. Maar u bent evenmin te verontschuldigen. Het oordeel dat u over anderen velt, velt u over uzelf, want de dingen die u veroordeelt doet u zelf ook! Wij weten dat G'd hen die dergelijke dingen doen terecht veroordeelt. Of denkt u soms dat u, die zelf doet wat u in anderen veroordeelt, de straf van G'd kunt ontlopen? Veracht u dan Zijn onbegrensde goedheid, geduld en verdraagzaamheid, en weet u niet dat Zijn goedheid u tot inkeer wil brengen? Doordat u zo hardleers bent en niet tot inkeer wilt komen, maakt u dat de straf waartoe G'd u veroordeelt op de dag dat Hij Zijn rechtvaardig vonnis uitspreekt en uitvoert, alleen maar zwaarder wordt. G'd beloont ieder mens naar zijn daden. Aan wie het goede doet en daarin volhardt, aan wie glorie, eer en onsterfelijkheid zoekt, schenkt Hij het eeuwige leven! Maar wie handelt uit geldingsdrang, de waarheid niet eerbiedigt en zich laat leiden door onrecht, straft Hij met Zijn toorn en woede! Iedereen die het slechte doet wacht leed en ellende, de Joden in de eerste plaats, maar ook de andere volken. Iedereen die het goede doet wacht glorie, eer en vrede, de Joden in de eerste plaats, maar ook de andere volken. G'd maakt geen onderscheid! Allen die gezondigd hebben zonder de Tora [Wet] te kennen, zullen ook zonder de Tora verloren gaan; en allen die gezondigd hebben terwijl ze de Tora wel kennen, zullen door de Tora worden veroordeeld. Niet wie de Tora slechts aanhoort zal voor G'd rechtvaardig zijn, maar wie de Tora naleeft!”* (Romeinen 2:1-13, NBV).

Wij kunnen dus concluderen dat wij er dus rekening mee moeten houden dat wij met onrecht te maken zullen krijgen zolang wij hier op aarde leven, maar dat wij er wel voor moeten oppassen om niet ook anderen onrecht aan te doen. We moeten leren om het zelf bedrijven van onrecht te laten. Daarvoor hebben we enerzijds de Tora nodig om G'ds geboden en inzettingen te kunnen naleven, en anderzijds natuurlijk ook de Ruach haQodesh [Heilige Geest], die de Tora in onze harten schrijft.

Conclusie

Aan het einde van deze studie wil ik daarom de vraag herhalen: Hoe moeten wij als gelovigen omgaan met onrecht? Samenvattend geven de apostelen Sha'ul [Paulus] en Keifa [Petrus] ons hierop het antwoord: *“Vergeldt niemand kwaad met kwaad; hebt het goede voor met alle mensen. Houdt zo mogelijk, voor zover het van u afhangt, vrede met alle mensen. Wreekt uzelf niet, geliefden, maar laat plaats voor de toorn, want er staat geschreven: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, spreekt de Eeuwige!”* (Romeinen 12:17-19, NBG). *“Ten slotte, weest allen eensgezind, medelijdend, hebt de broeders lief, weest barmhartig en ootmoedig, en vergeldt geen kwaad met kwaad of laster met laster, maar zegent integendeel, wijl gij hiertoe geroepen zijt, dat gij zegen zoudt beërven.”* (1 Petrus 3:8-9, NBG). Amen!

Werner Stauder